

JOHTAJA

”Kuka tahansa voi pidellä ruoria, kun meri on tyyni.” – Publilius Syrus

Johtaja on henkilö, joka johtaa organisaatiota, hallintoa, yritystä, tiimiä, joukkuetta tai järjestöä. Johtaja on henkilö, joka johtaa ihmisiä. Johtaja saattaa olla myös henkilö, joka kuvittelee johtavansa vaikka mitä, mutta jää epäselväksi mitä hän todellisuudessa tekee – puhumattakaan siitä mitä hän haluaisi tehtävän.

Johtaja on asetettu johtamaan, koska hän on osoittanut olevansa siihen kykenevä ammattitaitonsa ja johtamistaitojensa ansiosta. Johtaja saattaa myös olla asetettu johtamaan, koska hän on isomman johtajan ryyppykaveri, kumminkaima tai sunnuntaiheila. Alemmissa kulttuureissa johtajia

on valittu ainoastaan tieteellisiin ansioihin pohjautuen, mutta tätä ei enää suositella näiden yhteisöjen ajaututtua poikkeuksetta kaaokseen (Yliopistosairaalan Historia, 1987). Vanhan uskomuksen mukaisesti johtajan tulisi olla oikeudenmukainen kasvattaakseen alaistensa luottamusta (Scheir 1867). Nykyjohtajilla tämä ei-dominoivasti periytyvä käyttäytymismalli on usein korvautunut kömpelästi peitetyllä puolueellisuudella ja oman edun tavoittelemisella (kusipää).

Antiikin kirjoitusten mukaisesti johtajan tulee tuntee pelikenttensä. Hyvä johtaja on aito osallistuja, joka pystyy hyödyntämään alaistensa vahvuuksia ja tukemaan heidän kasvuaan. On myös olemassa johtajia, jotka korvaavat edellä mainitut

toiminnot niin sanotulla tepastelulla (kuvattu suomalaisessa kansanperinteessä sananlaskulla: ”Kuin päätön kukonpoika tunkiolla”). Johtajan auktoriteetti voi olla asemaan tai karismaan perustuvaa tai lähinnä teoreettista. Puuttuvaa auktoriteettia nähdään joskus maskeerattavan huumorilla (pelle). Auktoriteettittomien johtajien osuus lajin yksilöistä on jyrkässä kasvussa sähköpostijohtamisen myötä. Näiden ”näkyvättömiä johtajia” ongelmaksi on todettu lähinnä näkyvättömyys, hajuttomuus ja mauttomuus (Keskinen 1982).

Johtajalla tulisi ilmetä terve puolustusvietti, joka aktivoituu ulkopuolisen tahon uhatessa omaa laumaa - ja todellinen johtaja kohtaa vaaran joukkueensa kärjessä. Joskus johtajalta kuitenkin puuttuu siihen tarvittavat niin sanotut munat. Häkkihohtajilla viettikäyttäytyminen on saattanut sammua, ja sijaistoimintoina nähdään väkiväisiä piirileikkejä, kuten ”tanssi mun pillini mukaan” tai ”kenen leipää syöt sen lauluja laulat” (Työväen laulukirja, 1963).

Johtajuuden historiallisista menestymisen avaimista mainittakoon vanhan kansan fraasit ”hyvää huomenta” ja ”kiitos” sekä todellinen klassikko: ”Mitä mieltä Sinä olet tästä?”. Egoistiset palaverimonologit ja junnaavat poteroneuvottelut ovat vanhan koulukunnan tekniikoita (Blomhat & Rosenmyssa 2012).

Johtaja on useimmiten ihminen. Ympäri maailman on havaittu ilmiö, jossa alaiset antavat inhimilliset piirteet johtajalle anteeksi, mikäli hän kohtelee heitä ihmisinä. ■

Ympäri maailman on havaittu ilmiö, jossa alaiset antavat inhimilliset piirteet johtajalle anteeksi, mikäli hän kohtelee heitä ihmisinä.